

BUREAUONDERZOEK
ARCHEOLOGIE

WICKENBURGHSEWEG 'T GOY,
TUSSEN 76 EN 82
TE GEMEENTE HOUTEN

Opdrachtgever: Architectenburo Huub van der Zee

Hazenberg AMZ Publicaties 2013 - 10

Colofon

Hazenberg AMZ Publicaties 2013-10

Titel: Wickenburghseweg 't Goy, tussen 76 en 82 te gemeente Houten. Bureauonderzoek Archeologie
Hazenberg Archeologie projectnummer: 13048

Opdrachtgever: Architectenburo Huub van der Zee

Auteur(s): drs. M.K. Dütting

Versie: v1.0

Autorisatie: dr. P.F.B. Jongste

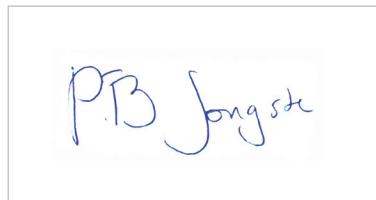
Datum: 11-07-2013

ISSN: 1872-4736

Hazenberg Archeologie
Lammenschansweg 138c
2321 JX Leiden

☎ 071 - 5126 216

🌐 www.hazenbergarcheologie.nl

© 2013 Hazenberg Archeologie Leiden bv

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hazenberg Archeologie Leiden bv.

archeologische perioden			P R E H I S T O R I E
	paleolithicum		
	tot 300000	VROEG	
	van 300000 tot 35000	MIDDEN	
	van 35000 tot 8800 v. Chr.	LAAT	
	mesolithicum		
	van 8800 tot 7100 v. Chr.	VROEG	
	van 7100 tot 6450 v. Chr.	MIDDEN	
	van 6450 tot 5300 v. Chr.	LAAT	
	neolithicum		T O R I E
	van 5300 tot 4200 v. Chr.	VROEG	
	van 4200 tot 2850 v. Chr.	MIDDEN	
	van 2850 tot 2000 v. Chr.	LAAT	
	bronstijd		
	van 2000 tot 1800 v. Chr.	VROEG	
	van 1800 tot 1100 v. Chr.	MIDDEN	
	van 1100 tot 800 v. Chr.	LAAT	
	ijzertijd		
	van 800 tot 500 v. Chr.	VROEG	
	van 500 tot 250 v. Chr.	MIDDEN	
	van 250 tot 19 v. Chr.	LAAT	
	Romeinse tijd		E
	van 19 tot 70 n. Chr.	VROEG	
	van 70 tot 270 n. Chr.	MIDDEN	
	van 270 tot 450 n. Chr.	LAAT	
	middeleeuwen		
	van 450 tot 1050 n. Chr.	VROEG	
	van 1050 tot 1250 n. Chr.	VOL	
	van 1250 tot 1500 n. Chr.	LAAT	
	nieuwe tijd		
	van 1500 n. Chr. tot heden		

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	4
Administratieve gegevens	5
SAMENVATTING	6
1. INLEIDING	7
1.1 Plangebied	7
1.2 Onderzoeksdoel	8
1.3 Onderzoeksopzet	8
1.4 Huidig grondgebruik en verwachte bodemingrepen	8
2. BUREAUONDERZOEK	10
2.1 Methode	10
2.2 Resultaten	10
2.3 Gespecificeerde archeologische verwachting	18
3. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	19
BRONNEN	20
Afbeeldingenlijst	22
Bijlagen	24

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Provincie	Utrecht
Gemeente	Houten
Plaats	't Goy
Postadres	Wickenburghseweg 't Goy, tussen 76 en 82, Houten
Toponiem	Wickenburghseweg 't Goy
Kaartblad	39A
Coördinaten	142.827/446.222 142.923/446.179 142.890/446.089 142.802/446.069
Kadastraal nr.	Sectie L, perceel 151, gemeente Houten
Oppervlakte onderzoeksgebied	circa 11.250 m2
Rijksmonumentnummer	45466 / 831
CMA-code	39A-019; monumentnummer 831
Hoogte maaiveld ter hoogte van voorgenomen bebouwing	Circa 3,30 m t.o.v. N.A.P. (Plangebied is wisselend in hoogte; kasteelterrein ligt lager)
Grondwatertrap	Deels aangegeven als bebouwd gebied; deels VI-VII
Opdrachtgever	Architektenburo Huub van der Zee
Uitvoerder	Hazenberg Archeologie, drs. M.K. Dütting
Bevoegd Gezag	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Contactpersoon bevoegd gezag	De heer F. Brounen
E-mailadres bevoegd gezag	F.Brounen@cultureelerfgoed.nl
Telefoonnummer bevoegd gezag	+31 30 63 92 837
Huidig grondgebruik	Braakliggend terrein/grasveld
Historisch grondgebruik	Kasteelterrein kasteel 't Goy/Goyen CHECK
Geplande bestemming	Woonhuis, en ingericht historisch terrein met deels toeristische bestemming CHECK
Onderzoeksaanmelding (CIS-code)	57440
Datum onderzoeksaanmelding	18 juni 2013
Onderzoeksnummer (bij afmelden onderzoek)	

SAMENVATTING

Architektenburo Huub van der Zee onderzoekt de mogelijkheid om een woonhuis met eventueel bijgebouw te realiseren in de hoger gelegen strook langs de Wickenburghseweg tussen 76 en 82. De maximale ontgravingsdiepte is niet bekend maar zal t.b.v. kabels en leidingen naar verwachting zeker 0,80 m –mv bedragen; de omvang bedraagt maximaal 250 m². Hazenberg Archeologie heeft het plangebied onderzocht door middel van een bureauonderzoek, waarbij gekeken is naar de geologische kaarten, de historie van de locatie, historische kaarten en archeologische onderzoeken in de omgeving.

Conclusie

Kavel 151 omvat het wettelijk beschermde archeologische monument met de resten van kasteel Ten Goye. Het oostelijke deel, Wickenburghseweg tussen 76 en 82, waar de geplande bebouwing zal plaatsvinden, vormt geen onderdeel van het eigenlijke kasteelterrein. Wel zijn archeologische waarden en vondsten bekend uit de late middeleeuwen. vanaf maaiveld tot een diepte van zeker 1,70 m –mv. De bodemingrepen die gepaard gaan met de bouw van een huis met bijgebouw en de noodzakelijke kabels en leidingen, zullen naar verwachting de in dit deel van het plangebied aanwezige archeologische waarden vernietigen.

Conclusie

Kavel 151 omvat het wettelijk beschermde archeologische monument met de resten van kasteel Ten Goye. Het oostelijke deel, Wickenburghseweg tussen 76 en 82, waar de geplande bebouwing zal plaatsvinden, vormt geen onderdeel van het eigenlijke kasteelterrein. Wel zijn archeologische waarden en vondsten bekend uit de late middeleeuwen. vanaf maaiveld tot een diepte van zeker 1,70 m –mv. De bodemingrepen die gepaard gaan met de bouw van een huis met bijgebouw en de noodzakelijke kabels en leidingen, zullen naar verwachting de in dit deel van het plangebied aanwezige archeologische waarden vernietigen.

Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen in dit bureauonderzoek is er volgens Hazenberg Archeologie geen noodzaak om de wettelijke bescherming te handhaven voor de strook aan de Wickenburghseweg tussen 76 en 82 te Houten, zoals ook al in het kader van het AMR-project in 2004 is aangegeven.

De beslissing of de wettelijke beschermde status voor dit deel van het plangebied kan worden opgeheven, wordt echter genomen door de daartoe bevoegde overheid, conform de daarvoor geldende richtlijnen.

Voor het eigenlijke kasteelterrein dient de wettelijke bescherming natuurlijk wel van kracht te blijven.

Indien de opdrachtgever een ingreep wil doen aan een archeologisch rijksmonument, dient hij daarvoor een archeologische monumentenvergunning aan te vragen. Het bevoegde gezag voor deze vergunning is de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De aanvraag moet worden ingediend bij de gemeente Houten die hem doorstuurt naar de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed die hem beoordeelt namens de minister. Na het verkrijgen van een archeologische monumentenvergunning, kan een Omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Indien de Minister, i.c. de Rijksdienst, een monumentenvergunning verleent, zou verdere ontwikkeling van dit deel van het plangebied mogelijk worden. Zoals in bovenstaande conclusie is aangegeven, zullen bij de voorgenomen bouw wel eventuele aanwezige archeologische waarden worden bedreigd.

Op basis hiervan acht Hazenberg Archeologie nader archeologisch onderzoek aan de Wickenburghseweg tussen 76 en 82 wel noodzakelijk. Aangezien booronderzoek hier geen extra informatie zal opleveren t.o.v. het eerder uitgevoerde onderzoek, wordt aanbevolen bij grondingrepen allereerst een proefsleuvenonderzoek uit te voeren teneinde de archeologische waarde van het oostelijke deel van het plangebied vast te stellen.

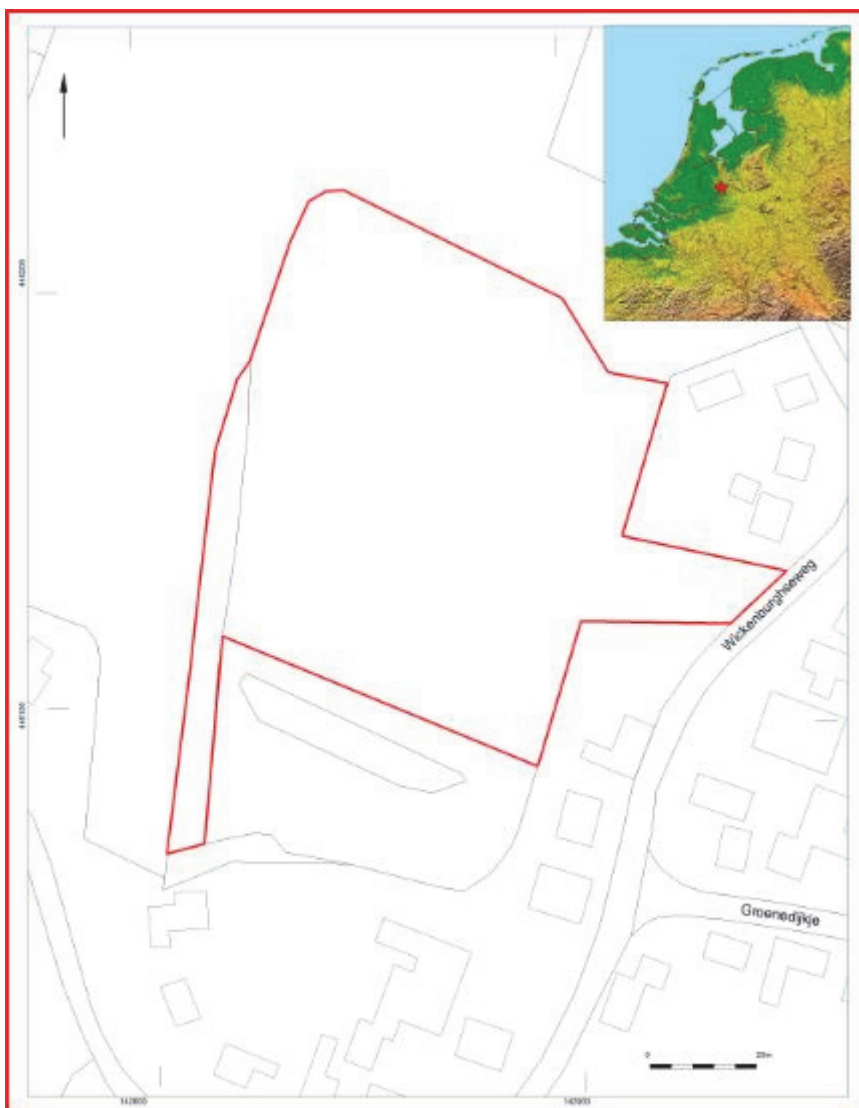
1. INLEIDING

Architektenburo Huub van der Zee is zich aan het oriënteren op de mogelijkheid een woonhuis aan de Wickenburgseweg te realiseren tussen nummers 76 en 82 in, en om daarbij het achterliggende historische terrein te ontsluiten voor geïnteresseerden. Het plangebied ligt volgens de gemeentelijke beleidskaart in een zone van zeer hoge archeologische waarde; het terrein herbergt een beschermd rijksmonument, een kasteelterrein. Bij deze plannen zijn bodemingrepen voorzien, waardoor mogelijk aanwezige archeologische waarden aangetast kunnen worden. Architektenburo Huub van der Zee dient in het kader van de aanvraag van een archeologische monumentenvergunning voorafgaand aan de uitvoering van de plannen archeologisch onderzoek te laten uitvoeren.

Architektenburo Huub van der Zee Hazenberg Archeologie gevraagd het archeologische bureauonderzoek uit te voeren. De resultaten hiervan hebben geleid tot een advies. Het bevoegd gezag, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, toetst dit onderzoek en neemt een besluit over eventueel vervolgonderzoek.

1.1 Plangebied

Het plangebied betreft kavel L151 te Houten,. Het plangebied ligt tussen en achter het adres Wickenburgseweg 76 en 82, 't Goy te Houten. Het plangebied meet circa 95 x 110 m; in totaal is het gebied ca 11.250 m² groot. Hiervan wordt slechts maximaal 250 m² bebouwd (2.2%).

Afbeelding 1: Locatie van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (Mapinfo).

1.2 Onderzoeksdoel

Doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende en/of te verwachte archeologische waarden. Dit gebeurt aan de hand van bestaande bronnen en omvat de aan- of afwezigheid, het karakter en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit van de archeologische waarden, en aardwetenschappelijke gegevens.

Het resultaat van het bureauonderzoek is een gespecificeerde archeologische verwachting voor het gebied, waarin uitgesproken wordt of archeologische waarden in het gebied verwacht worden, waar deze zich bevinden en welke waarden het betreft. Tevens worden de mogelijke gevolgen van de voorgenomen bodemverstorende werkzaamheden geïnventariseerd. Op basis van deze gespecificeerde archeologische verwachting stelt Hazenbergh Archeologie een aanbeveling op.

1.3 Onderzoekopzet

Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek bestaat uit het inventariseren van bestaande relevante archeologische en aardkundige informatie binnen het plangebied. Het bureauonderzoek is opgezet conform de richtlijnen in het protocol bureauonderzoek (protocolnummer 4002) van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2 en is uitgevoerd door drs. M.K. Dütting.

Het bureauonderzoek beoogt de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden:

1. Zijn er binnen de grenzen van het onderzoeksgebied bekende archeologische resten bekend? Zo ja, wat is de aard, omvang, ligging, datering van deze resten?
2. Worden binnen de grenzen van het onderzoeksgebied archeologische resten verwacht? Zo ja, wat is de omvang, ligging, aard en datering van deze verwachte resten?
3. In hoeverre hebben (sub)recente ingrepen binnen de plangebieden eventueel aanwezige archeologische waarden aangetast?
4. Is vervolgonderzoek noodzakelijk om de eventueel aanwezige resten op te sporen of om de waarde ervan te bepalen?
5. Welke archeologische waarden bevinden zich in de directe omgeving, doch buiten de grenzen van het onderzoeksgebied (straal van 500 m)?

Het rapport besluit met een gespecificeerde archeologische verwachting en een daar uit voortvloeiend selectieadvies. Dit advies wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag, RCE. Deze neemt het uiteindelijke besluit of bouwen mogelijk is, en zo ja of en welke vervolgstappen Architectenburo Huub van der Zee moet nemen met betrekking tot de archeologische monumentenzorg.

1.4 Huidig grondgebruik en verwachte bodemingrepen

Het huidige grondgebruik van het plangebied betreft braakliggend terrein/grasveld.

De initiatiefnemer wil nagaan of het mogelijk is om een woning te bouwen op het nog onbebouwde gedeelte aan de Wickenburghseweg tussen de nummers 76 en 82 in 't Goy te Houten. In eerste instantie wordt daarbij gedacht aan een bouwvlek van maximaal circa 200 m² met eventueel een bijgebouw van circa 50 m². Dit bijgebouw zou direct tegen het woonhuis aangeplaatst kunnen worden waardoor de maximale bouwvlek circa 250 m² is. Omdat dit bureauonderzoek nog oriënterend is, is het niet geheel duidelijk hoe een eventueel bouwplan eruit komt te zien. Afbeelding 3 toont een voorlopige schets van de bouwvlek binnen het oostelijke deel van het plangebied.

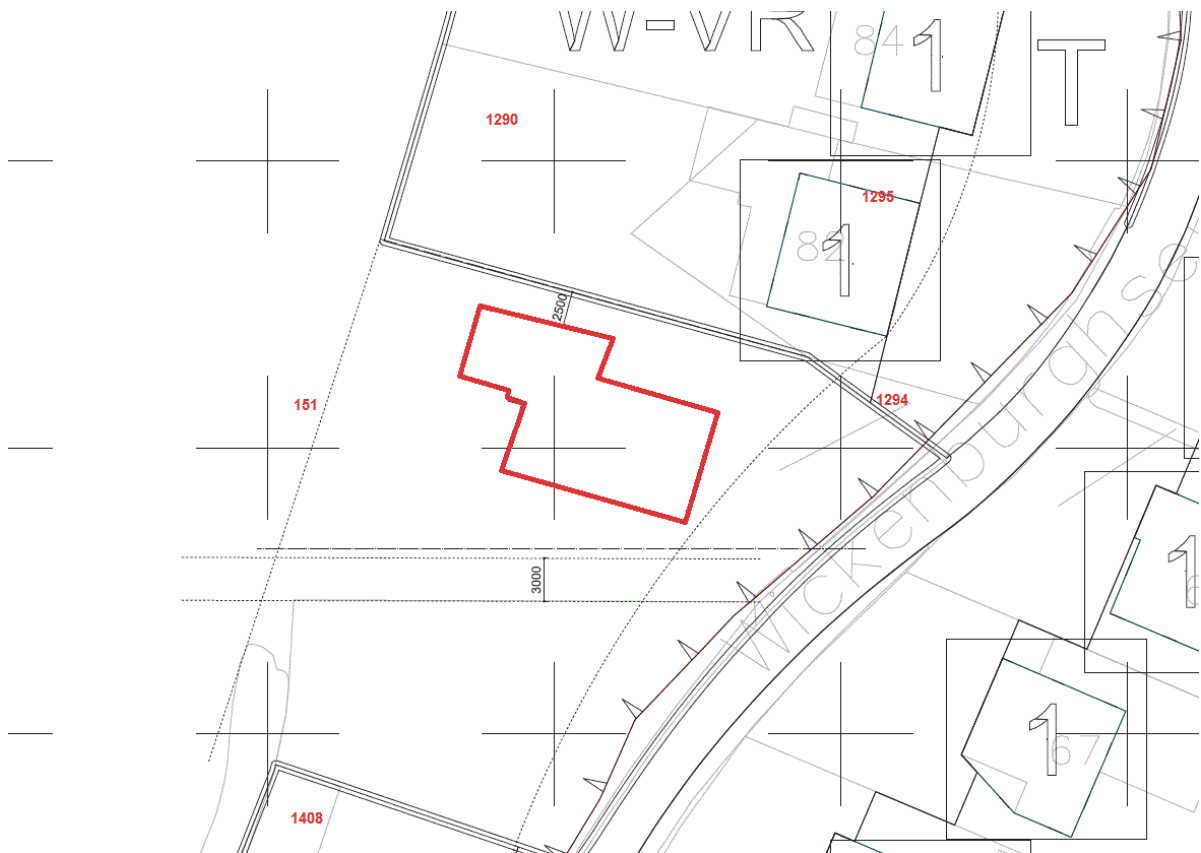
De omvang en exacte ligging van de bouwvlek is afhankelijk van de beslissingen van het bevoegde gezag, de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed. Deze bepaalt ook de eventuele diepte van de maximale ontgraving. De wijze van aanleg, op staal of op palen, zal mede afhangen van de mogelijkheden die het besluit van de Rijksdienst biedt.

Zo moet ook worden bekeken of een (gedeeltelijke) kelder kan worden aangelegd, of dat er op een kleinere oppervlakte wordt gebouwd waarbij er sprake kan zijn van meer woonlagen.

Daarnaast moet rekening worden gehouden met kleinschalige ontgravingen voor kabels en leidingen (voornamelijk vanaf de Wickenburghseweg naar het te bouwen pand); de gemiddelde diepteligging hiervan is maximaal circa 0,80 m –mv.

Afbeelding. 2: Huidige situatie (Google); binnen de rode lijn het totale plangebied. De voorgenomen bebouwing zou moeten plaatsvinden aan de oostzijde van het plangebied, op het deel aansluitend aan de Wickenburghseweg.

Afbeelding. 3: Nieuwe situatie; dit is een eerste schets van de bouwvlek (in rood). Afhankelijk van de resultaten van dit bureauonderzoek en de besluiten van de Rijksdienst kan de bebouwing een andere omvang en plaats krijgen binnen het oostelijk deel van het plangebied. De rode cijfers duiden de kavelnummers aan.

2. BUREAUONDERZOEK

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van de KNA, versie 3.2. De werkzaamheden bestonden uit het verzamelen en interpreteren van aardwetenschappelijke informatie (uit geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten en bronnen), archeologische informatie, en het bestuderen van historische en historisch geografische bronnen (historische en topografische kaarten). Daarnaast is aanvullend relevante informatie verzameld over de plannen en het plangebied.

De volgende bronnen zijn geraadpleegd:

- Indicatieve Kaart Archeologische Waarden IKAW (via Archis)
- Archeologische Monumentenkaart AMK (via Archis)
- landelijke archeologische database ArchisII
- historische kaarten (via watwaswaar.nl)
- provinciale archeologische waarden- en verwachtingenkaart
- gemeentelijke waarden- en verwachtingenkaart
- www.atlasleefomgeving.nl
- bodemkaart 1:50.000 (via bodemdata.nl / Archis)
- Geomorfologische kaart 1:50.000 (via Archis)
- luchtfoto's onderzoeksgebied (Google Earth)
- topografische kaart 1:25:000 (Topografische Dienst, Emmen)
- relevante publicaties en literatuur, o.a.: Blijdenstijn 2005 ; Olde Meierink et. al. 1995
- aanvullende informatie van de opdrachtgever en de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed
- aanvullende informatie van de heer O. Wttewaal, historicus
- archiefonderzoek

2.2 Resultaten

Geologie en landschap

De voor dit onderzoek relevante geologische laag is het holocene pakket dat behoort tot de Houtense stroomgordel. Dit pakket ligt op de dieper gelegen pleistocene ondergrond waarvan de afzettingen behoren tot de Formatie van Kreftenheye. Deze pleistocene ondergrond is het resultaat van activiteit en sedimentatie van grind en zand door de rivieren Rijn en Maas tijdens het Laat-Glaciaal (circa 13.000 – 10.000 jaar BP).

De rivieren veranderen in het Holoceen van karakter en beginnen te meanderen als gevolg van een veranderd klimaat en wateraanbod. Het water stroomt het snelst in de geulen en hier wordt het grove sediment afgezet zoals grind en grof zand (beddingafzettingen). Aan de buitenkanten van de geulen waar de stroomsnelheid lager is, worden de fijnere sedimenten afgezet in de vorm van oeverwallen zoals fijn zand, zavel en lichte klei. Zware klei wordt vooral afgezet bij overstromingen en doorbraken waardoor het rivierwater het achterland instroomt, hier na verloop van tijd tot rust komt en de lichte kleideeltjes kunnen bezinken. Dit zijn de komgebieden. Deze holocene afzettingen behoren tot de Formatie van Echteld. De meanderende rivieren verleggen zich echter steeds. Hierdoor ontstaan brede stroomgordels.

De Houtense stroomgordel waarop het plangebied gelegen is ontstond circa 2100 voor Chr. en bleef actief tot circa 800 voor Chr. Binnen de stroomgordel zijn steeds weer geulen gereactiveerd; hierdoor is in de ondergrond een afwisselend beeld van opeengestapelde oeverwallen, komgronden en oude beddingen ontstaan waarvan de verschillende fasen niet altijd eenvoudig te duiden zijn.

Het plangebied ligt volgens de bodemkaart van Alterra op een overgang van oude woongronden (omschreven als rivieroeverwal in de geomorfologische kaart in Archis) en komgronden: kalkloze poldervaaggronden (Rn47C-VI). Poldervaaggronden zijn kleigronden waarvan de dunne humushoudende bovengrond (A-horizont tot 30 cm) gelegen is op een nog weinig door bodemvorming veranderde ondergrond (C-horizont). Het zijn doorgaans stevige, gerijpte gronden met een hoge grondwaterstand (hier: grondwatertrap VI). De poldervaaggronden liggen meestal relatief laag (zie bijlage II en III).

Dit beeld komt overeen met het gegeven van het eigenlijke kasteelterrein dat op de laaggelegen komgronden ligt. Mogelijk was dit ook een bewuste keuze om te zorgen voor een permanent met water gevulde kasteelgracht. Binnen het als geheel lager gelegen kasteelterrein is aan de noordzijde nog een verhoging te vinden; deze is kunstmatig opgeworpen en huisvestte de vroegste fase van het kasteel.

Binnen het plangebied is sprake van een hoger gelegen terrein, direct aan de Wickenburghseweg. Het is niet duidelijk of de hogere ligging uitsluitend toegeschreven kan worden aan een natuurlijk verschijnsel van oeverwal (op bedding) en klink van het naastgelegen komgebied of dat er ook sprake is van verdere ophoging door de mens.

In bijlage I is de ligging van het plangebied te zien (centraal; nummer 57440) geprojecteerd op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW). Hierop is duidelijk dat het plangebied ligt in een overgangsgebied tussen hoger gelegen oeverwallen (evt. op bedding; gebied met middelhoge trefkans op archeologische resten) en de lager gelegen komgronden die voor de (prehistorische) periode een lagere verwachting hebben.

Historisch kaartmateriaal

Afbeelding 4: Uitsnede uit het kadastrale minuutplan, ca. 1811-1832. Het plangebied valt binnen de rode cirkel. (Bron: www.watwaswaar.nl). De kaart is anders georiënteerd; zie noordpijl.

Van de locatie is weinig kaartmateriaal voorhanden; de eerste bekende kaart is het kadastrale minuutplan uit 1811-1832. Hierin is te zien dat het gebied langs de Wickenburghseweg nog maar deels is bebouwd.

Historische ontwikkeling

Door de hoge activiteit van de Houtense werd bewoning in het gebied pas vanaf de IJzertijd aantrekkelijk. Tot in de Romeinse tijd waren er watervoerende geulen in het gebied. Tijdens de (late) IJzertijd en Romeinse tijd waren op de hogere delen in het landschap rondom Houten vele nederzettingen aanwezig, van ijzertijdboerderijen tot Romeinse villa's.

Hoewel de situatie ten tijde van de overgang Romeinse periode/vroege middeleeuwen niet duidelijk is, blijven er in het gebied mensen wonen in kleine dorpen. Hiertoe horen waarschijnlijk ook 't Goy, Westrum en Oostrum. De lagere gronden werden extensief benut, maar waren ongeschikt voor landbouw. Na de afdamming van de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede in 1122 veranderde dit. De lager gelegen broeklanden konden nu worden ontgonnen. Dit gebeurde door middel van cope-ontginningen.

Het Kromme Rijngebied laat vanaf het midden van de dertiende eeuw een toenemend aantal versterkte boerderijen en ridderhofsteden zien. Dit was een weerspiegeling van de toenemende macht van de ridderstand alsook van toenemende welvaart door akkerlandbouw. Een van de oudste kastelen uit dit gebied was Ten Goye dat mogelijk al in het begin van de twaalfde eeuw werd gesticht, of misschien zelfs eerder. Ten Goye was het machtscentrum van het vroegmiddeleeuwse graafschap Opgooi.

Dit vroegmiddeleeuwse graafschap was in eerste instantie een allodium, een erfgoed dat in eigen bezit was; de bezitters noemden zich graven van Opgooi. Deze macht was al op zijn retour in de 13^e eeuw toen het kasteel voor het eerst ter sprake komt in oorkonden. In de veertiende eeuw, nadat de bisschop van Utrecht middels belegeringen en gevechten het kasteel (zeer kortstondig) in bezit kreeg en weer verloor ten gunste van de toen minderjarige heer Gijsbrecht van Goye, besloot die laatste in 1333 om het kasteel formeel aan graaf Willem III van Holland op te dragen, waarna heer Gijsbrecht het weer onmiddellijk in erfeen kreeg van de Hollandse graaf.

Tijdens de gevechten om de macht in het gebied tussen de graaf van Holland en de bisschop van Utrecht, werd Ten Goye steeds weer betrokken in de gevechten. Door de oorlogshandelingen werd het kasteel ernstig beschadigd. In 1355 en 1356 kwam een vrede tot stand tussen de partijen en werd kasteel Ten Goye heropgebouwd. Doordat de heer Van Goye zonder erfgenamen sterft, valt het kasteel toe aan zijn zus die is getrouwd met de heer van Vianen. Deze wordt dan ook de leenheer van het goed. Voor de wederopbouw van het kasteel zijn een of meer steenovens gebouwd die tot einde 14^e eeuw in functie zijn geweest; sporen van een dergelijke steenoven zijn ook aangetroffen bij het onderzoek van de Houtense amateur-archeologen in 1970.

In 1380 vormde Ten Goye wederom een strijdtoneel. Dit omdat twee heren aanspraak maakten op de Utrechtse bisschopszetel: de broer van de kasteelheer van Ten Goye, en de door paus Urbanus VI benoemde bisschop van Utrecht, heer Floris van Wevelinchofen. Bisschop Floris overwon en nam het kasteel in. Daarna ontbreken vermeldingen tot 1428 toen gravin Jacoba van Beieren het kasteel wederom aan de heer van Vianen beleende. Hierna gaat Ten Goye steeds als onderdeel van de Viaanse leengoederen over. Er rest alleen nog een indirecte vermelding uit 1493.

Het kasteel wordt niet meer genoemd op de lijst van riddermatig erkende huizen die tussen 1636 en 1639 door de Utrechtse Staten wordt opgesteld. Waarschijnlijk was Ten Goye toen al vervallen en niet meer in functie. In 1640 staat het terrein op een kaart van het kapittel van Sinte Marie en is het ingetekend als boomgaard.

Kasteel Ten Goye

Een van de oudste kastelen uit dit gebied was Ten Goye dat mogelijk al in het begin van de twaalfde eeuw werd gesticht, of misschien zelfs eerder. Kasteel Ten Goye wordt in 1126 voor het eerst genoemd als ridderhuis. Het eerste, houten kasteel zou begin 10^e eeuw zijn opgericht door Waldger van Goyen op een kunstmatige heuvel. Waarschijnlijk had dit mottekasteel al een verdedigingswal en een gracht. (bron: www.oudhouten.nl).

Er is geen historische afbeelding bekend van kasteel Ten Goye. Op grond van de terreinindeling en oneffenheden, is het waarschijnlijk dat het hoofdgebouw op het noordelijke terrein heeft gestaan. Dit ligt zo'n anderhalve meter hoger dan het zuidelijke deel. Oorspronkelijk was dit waarschijnlijk een (grotendeels) houten kasteel, dat in latere fasen versteend is.

Het terrein meet zo'n 140 x 90 m waaromheen een omgrachting ligt.

In zijn glorie tijd bestond het kasteel uit meerdere woonvleugels en een toren, een versterkte voorburg, omgeven door een wal en een gracht. Het booronderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het AMR-project heeft

aangetoond dat er geen sprake is geweest van dubbele omgrachting of meerdere omwallingen, zoals eerder wel gedacht. Een deel van de omwalling en omgrachting is nog zichtbaar hoewel het merendeel geëgaliseerd is in de laatste decennia.

Het kasteel terrein is, zeker vanaf de 17^e eeuw, in gebruik (geweest) als fruitboomgaard, momenteel voor laagstamfruit.

Het hoger gelegen deel aan de Wickenburghseweg is vroeger ook in gebruik geweest als boomgaard maar voor hoogstamfruitbomen. Hoogstamfruitbomen hebben een gemiddelde plantgat nodig van circa 0,70 x 0,70 x 0,70 m. Het is daarom waarschijnlijk dat de ondergrond tot zeker deze diepte is verstoord bij de aanleg van de boomgaard en door wortelactiviteiten. De boomgaard is in de loop van de tweede helft 20^e eeuw geruimd, en delen ervan langs de Wickenburghseweg zijn overbouwd geraakt.

De Goyse molen

Op de wal van kasteel Ten Goye stond in de 15^e eeuw een molen, de Goyse molen. Dit is een duidelijke indicatie dat het kasteel toen buiten gebruik was als militair steunpunt. De molen staat in 1434 vermeld. In 1536 is sprake van een korenmolen en een vervallen slot die ene Jan Laurens in bezit had. De Goyse molen werd in 1594 gesloopt.

Oostrum/ 't Goy

Vlakbij het kasteel lag het dorp Oostrum (oude benaming Upgoa) dat in eerste instantie bestond uit een hofstede (Osterhem) met enkele boerderijen. De inkomsten van deze boerderijen werden deels aan de graven van Opgooi afgedragen die in het nabijgelegen kasteel woonden. Vanaf eind 14^e eeuw wordt Oostrum ook in acten 't Gooi genoemd; maar waarschijnlijk was deze naam al veel langer gangbaar. De macht van het geslacht Van Oostrum dat de hofstede bestiert, lijkt halverwege de veertiende eeuw toe te nemen; mogelijk hangt dit samen met de ondergang van het geslacht Van Goye.

Westrum en Wickenburg

Het geslacht Van Oostrum verwerft in 1409 ook het kasteel Wickenburg dat in Westrum ligt, het dorp dat de tegenhanger vormt van het dorp Oostrum.

Archeologische monumenten

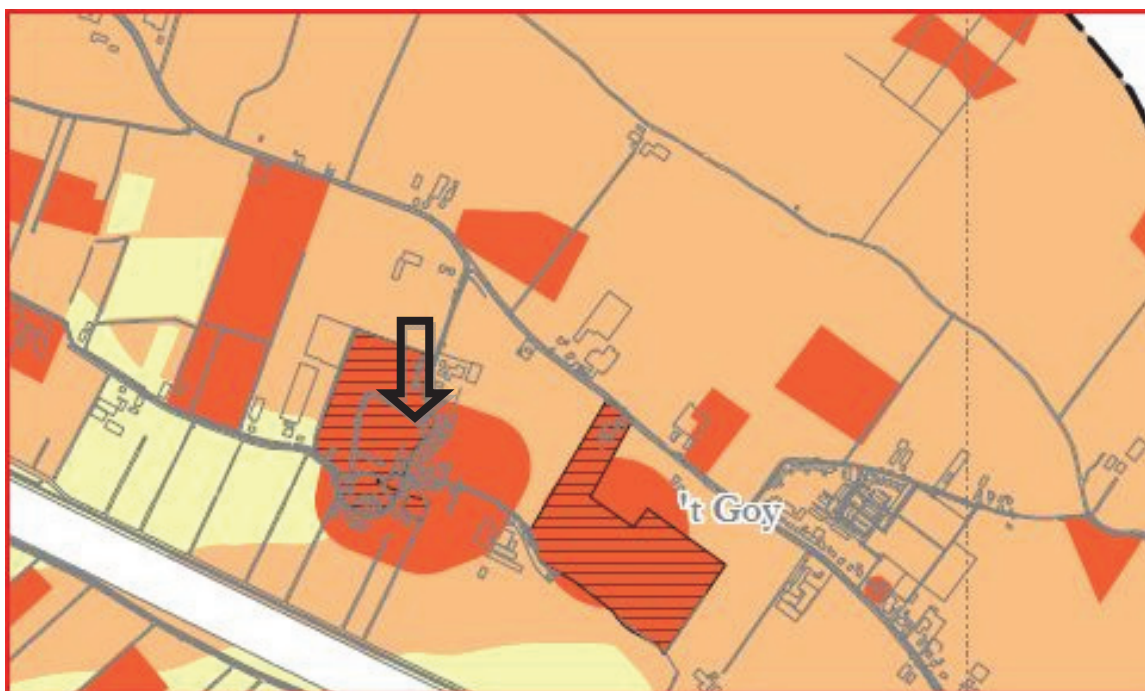
Het plangebied zelf is een wettelijk beschermd rijksmonument. Het is daarnaast ook gelegen in een gebied van hoge archeologische waarde volgens de beleidskaart archeologie van de gemeente Houten(zie afbeelding 5).

Ook het nabijgelegen dorp 't Goy is een wettelijk beschermd rijksmonument.

Verder is het plangebied gelegen in een gebied waarin nog enkele andere terreinen van archeologische waarde liggen (zie afbeelding 5, bijlage 4 en de tabel hieronder). De waarde van deze terreinen hangt grotendeels samen met de sporen van bewoning en gebruik uit ijzertijd en Romeinse tijd. De ligging van deze bewoningsterreinen is grotendeels te koppelen aan de hoger gelegen gebieden in het landschap in die periode. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste nabijgelegen terreinen genoemd.

Monumentnummer	Status	Toponiem	Soort/periode
831	Zeer hoge archeologische waarde, beschermd	Wickenburghse weg	Kasteelterrein Ten Goye en steenoven/ late middeleeuwen
832	Zeer hoge archeologische waarde, beschermd	Wickenburghseweg/Groenedijkje	Kerk / vroege middeleeuwen t/m nieuwe tijd
833	Zeer hoge archeologische waarde, beschermd	Groenendijkje/Beusichemseweg	Nederzettingsterrein/ ijzertijd, Romeinse tijd, middeleeuwen en nieuwe tijd
3570	hoge archeologische waarde	Beusichemseweg, Oosterlaak	Nederzettingsterrein/ ijzertijd, Romeinse tijd
3571	hoge archeologische waarde	Tuurdijk	Nederzettingsterrein/ ijzertijd t/m middeleeuwen

3576 en 3577	hoge archeologische waarde	Centrum; Wickenburghseweg/Groenedijkje	Terrein met sporen van bewoning / late middeleeuwen A en B
3578	hoge archeologische waarde	Hoogdijk/Wickenburghseweg	Nederzettingsterrein/ Romeinse tijd
3579	hoge archeologische waarde	Beusichemseweg/Wickenburghse weg	Nederzettingsterrein/ Romeinse tijd
3580	hoge archeologische waarde	Wickenburghseweg, Wickenburgh (huis Westenstien)	Versterkt huis/ middeleeuwen t/m nieuwe tijd

LEGENDA

--- Gemeentegrens Houten

Maatregelen

- Categorie 1a (wettelijk beschermd archeologisch monument)
- Categorie 2 (gebied of terrein van archeologische waarde)
- Categorie 3 (gebied met hoge archeologische verwachting)
- Categorie 4 (gebied met gematigde archeologische verwachting)
- Categorie 5 (Gebied of terrein met lage archeologische verwachting of geen archeologische verwachting)

Afbeelding 5: Uitsnede uit de archeologische beleidskaart van gemeente Houten. De zwarte pijl verwijst globaal naar de ligging van het plangebied binnen het beschermde archeologische monument.

Gebouwd monument

Tevens is in het onderzoek nog een gebouwd monument aanwezig. Dit betreft boerderijtje "t Rechthuis van 't Goy" aan de Wickenburghseweg 68. (kadastraal object Houten, sectie C, objectnr. 783; monumentnummer 22685). Dit betreft een 17^e-eeuws pand met originele elementen dat een functie had als plaats van rechtspraak in de nieuwe tijd, en mogelijk al eerder.

Archis-waarnemingen

Zoals te zien op bijlage 5 zijn rondom de Wickenburghseweg archeologische waarnemingen gedaan (de gele stippen met een nummer). Hieronder volgt een opsomming van de dichtstbijzijnde waarnemingen.

Waarnemingsnr.	Toponiem	Soort/vondsten	Periode
26633	't Goy/Ten Goye	Kasteelterrein; aardewerk: kogelpot, steengoed, Paffrath, Pingsdorf en proto-steengoed	Late Middeleeuwen hoewel AW lijkt te duiden op ook Vroege Middeleeuwen
26635	Wickenburghseweg	"oude woongrond, Romeins"/ ondetermineerbaar aardewerk (inheems-Romeins?)	Romeins
26643	't Goy; Goyse dorp	Oppervlaktevondsten; metaal, munt, aardewerk	Late Middeleeuwen
26660	't Goy/Ten Goye	Inspectie, oppervlaktevondst; grondsporen met puin, keramiek	Late Middeleeuwen
26661	Wickenburghse weg; 't Goy; Ten Goye	Niet-archeologisch graafwerk; aardewerk	Late Middeleeuwen
43503	Wickenburghseweg	Oppervlaktevondsten veldkartering: aardewerk, metaal	Late IJzertijd/Romeins; Late Middeleeuwen
43404	Wickenburghseweg	Oppervlaktevondsten veldkartering: aardewerk, metaal	Late Middeleeuwen / Nieuwe Tijd
43507	Wickenburghseweg,	Oppervlaktevondsten veldkartering: aardewerk, metaal, keramiek	Late IJzertijd/Romeins; Late Middeleeuwen
43511	Wickenburghseweg,	Oppervlaktevondsten veldkartering: aardewerk, keramiek	Late IJzertijd/Romeins; Late Middeleeuwen
43512	Wickenburghseweg,	Oppervlaktevondsten veldkartering: aardewerk, keramiek	Late IJzertijd/Romeins; Late Middeleeuwen
43514	Wickenburghseweg,	Oppervlaktevondsten veldkartering: aardewerk, keramiek	Late IJzertijd/Romeins
43516	Wickenburghseweg,	Oppervlaktevondsten veldkartering: aardewerk, keramiek	Romeins; Late Middeleeuwen; Nieuwe Tijd
43562	Wickenburghseweg,, nabij kasteel 't Goy	Opgraving. Middeleeuwse baksteenoven; keramiek	Late Middeleeuwen
48831	Wickenburgse weg	Archeologisch booronderzoek op CMA-terrein; grondsporen, aardewerk	Late Middeleeuwen/Nieuwe Tijd

Wat uit de waarnemingen en vondsten rondom het plangebied duidelijk wordt is hetgeen al eerder is geconstateerd: ten tijde van de late IJzertijd en Romeinse tijd vindt in de omgeving van het plangebied bewoning en gebruik plaats; hiervan zijn vondsten van aardewerk, keramiek, metaal en dergelijke gedaan.

De voor dit onderzoek relevante (laat-)middeleeuwse periode heeft eveneens verschillende waarnemingen opgeleverd. Enkele daarvan betreffen direct aan het plangebied gerelateerde vondsten en waarnemingen: Bij de bouw van een huis in 1950 aan de Wickenburghseweg (eigenaar G.J. van Doorn, huisnummer niet vermeld) wordt een gave Siegburg-kan van steengoed aangetroffen. In de vermelding staat dat het huis is gelegen op de wal van kasteel 't Goy (waarneming 26661).

Uit 1970 is een waarneming gedaan nadat de boomgaard die daar heeft gestaan, is gerooid. De wal en gracht waren nog niet geploegd: Het terrein ten noorden van de wal was wel geploegd en vertoonde verkleuringen en hier en daar puinsporen (waarneming 26660).

Na het ploegen op de wal werden ook vondsten gedaan: een fragment van een ridderbroche (verguld brons, circa 6 cm lang). De broche heeft als afbeelding een ridder met het zwaard boven het hoofd geheven. Op basis van het type helm dat de ridder draagt (pothelm met vleugels) en de vorm van het afgebeelde schild wordt de broche gedateerd in de eerste helft van de 14^e eeuw. Ook werd een zilveren munt gevonden: een *denarius* van Holland, geslagen ten tijde van Floris V (1252/156-1296) en verder werden nog wat scherven gevonden van Siegburgs (proto-) steengoed (waarneming 26643).

In 1970 werd ten noordoosten van het eigenlijke kasteelterrein een opgraving verricht door de Historische Vereniging Rijn en Lek onder leiding van L.M.J. de Keijzer. Hierbij werd een steenoven blootgelegd, een zogenaamde veldoven. De veldoven was circa 4,65 x 9,90 m groot en bezat acht stookopeningen in de lange zijde. De oven bestond uit ongebakken stenen en stond waarschijnlijk in verband met de herbouw van het kasteel. De oven dateert in de 14^e eeuw, gezien het baksteenformaat (29-29,5 x 13,5/14 x 7,5 cm) en scherven van aardewerk die uit het einde 14^e eeuw stammen en hier direct op werden aangetroffen (waarneming 43562). In 1986 is voor een sleuf voor een riooloverstortleiding nogmaals door de wal van het kasteelterrein gegraven, tussen de huisnummer 76 en 82. Hier lagen brokjes ijzerroest, natuursteen, bot en aardewerk: o.a. kogelpot, Pingsdorf, Paffrathachtig, Siegburg-steengoed en gedraaid aardewerk met een onduidelijke datering tussen late ijzertijd en nieuwe tijd. Hoewel in ARCHIS nog wordt verwezen naar een situatieschets van deze waarneming, is de schets niet (meer) aanwezig in het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten te Utrecht.

In 2004 is opnieuw onderzoek gedaan naar het kasteelterrein Ten Goye, in het kader van de herwaardering van het Archeologische Monumentenregister. In april 2004 zijn boringen over het gehele terrein uitgevoerd door RAAP en hiervan is een intern verslag verschenen bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (toenmalige ROB). Het booronderzoek toont duidelijk de ligging van de grachten aan, een mogelijke voorburg en de ligging van het (waarschijnlijk oorspronkelijke motte-) kasteel. Ook op het oostelijke deel van het terrein, langs de Wickenburghseweg, is geboord. Dit betreft de boorpunten 44, 46, 47 en in mindere mate 43, 45 en 48. In het verslag van het AMR-project is echter geen beschrijving van boorpunt 44 aangetroffen. Boorpunten 46 en 47 laten de volgende bodemopbouw zien:

Boorpunt 46

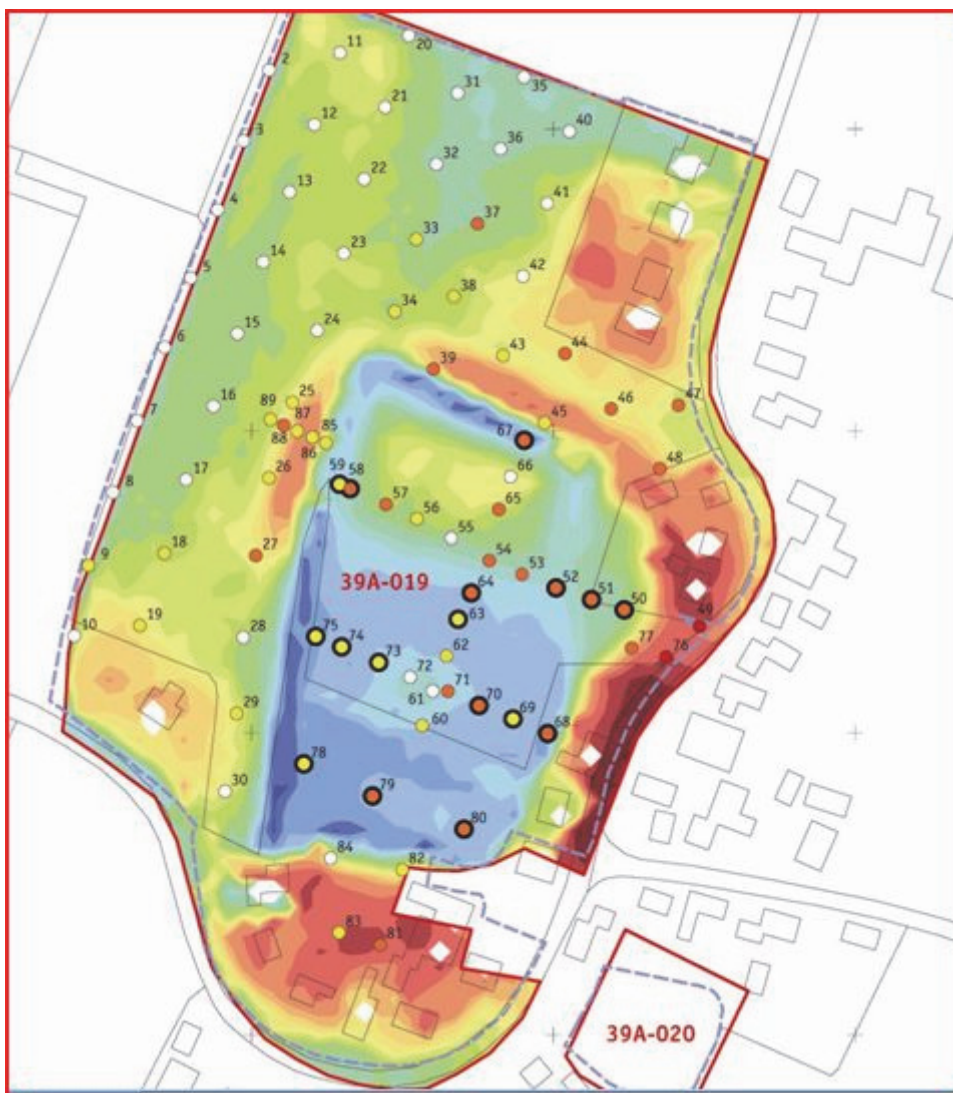
0-30	Algemeen: <i>kleur:</i> donkerbruingrijs Lithologie: klei, uiterst siltig Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> bouwvoor Archeologie: <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment
30-100	Algemeen: <i>kleur:</i> bruingrijs Lithologie: klei, uiterst siltig Archeologie: <i>onverbrand bot:</i> enkel fragment, <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment, <i>interpretatie:</i> spoor
100-170	Algemeen: <i>kleur:</i> grijs Lithologie: klei, uiterst siltig Bodemkundig: enkele Fe-vlekken Archeologie: <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment, <i>interpretatie:</i> spoor
170-190	Algemeen: <i>kleur:</i> grijs Lithologie: zand, zwak siltig, enkele kleilagen, matig fijn Bodemkundig: enkele Fe-vlekken

Boorpunt 47

0-25	Algemeen: <i>kleur:</i> donkerbruingrijs Lithologie: klei, uiterst siltig Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> bouwvoor Archeologie: <i>fosfaatvlekken:</i> lichte zweem, <i>bouwpuin onbepaald:</i> enkel fragment
25-70	Algemeen: <i>kleur:</i> donkergrijsbruin Lithologie: klei, uiterst siltig, matig grindig, schelp compleet (niet gedifferentieerd) Bodemkundig: <i>interpretatie:</i> verstoord Archeologie: <i>houtskool:</i> spikkels, <i>bouwpuin onbepaald:</i> fragmenten Opmerking: sintels, mortel, rubber, leer, glas
70-100	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijsbruin Lithologie: klei, sterk siltig, kalkconcreties
100-140	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtbruingrijs Lithologie: klei, zwak zandig Bodemkundig: veel Fe- en Mn-vlekken
140-150	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, sterk siltig, enkele kleilagen, matig fijn Bodemkundig: veel Fe- en Mn-vlekken
150-170	Algemeen: <i>kleur:</i> lichtgrijs Lithologie: zand, zwak siltig, enkele kleilagen, matig grof

Bodemkundig: veel Fe- en Mn-vlekken

Hieruit kan worden afgeleid dat er tot een diepte van circa 1,70 m nog sporen en vondsten kunnen worden aangetroffen, en in combinatie met hetgeen ook is aangetroffen tijdens de veldverkenningen en waarnemingen, op het terrein sprake is van gebruik, en mogelijk bewoning uit de late middeleeuwen met eventuele uitloop tot in de nieuwe tijd.

Afbeelding 6: Uitsnede uit de boorpuntenkaart behorende bij het verslag van het AMR-project door RAAP (2004). De nummers zijn de boorpunten. De ligging van de omgrachting is te zien in het laagste gelegen gebied, aangeduid met blauwe kleur. De oranje kleur die ten noorden en ten westen te zien is, duidt de hoger gelegen wal aan.

Ook de boorpunten 43 en 45 laten zien dat tot een diepte van circa 2 m –mv nog sporen en vondsten kunnen worden aangetroffen. Boring 48 geeft tot een diepte van circa 60 cm –mv sporen van bouwpuin en fosfaatvlekken te zien, die eveneens duiden op gebruik van het terrein; welke periode dit betreft is niet af te leiden uit deze boring, maar in combinatie met de overige informatie kan hiervoor ook de datering late middeleeuwen en nieuwe tijd worden verondersteld.

Het booronderzoek heeft duidelijk de ligging van de hoofdburcht met voorburcht in het zuiden aangetoond en de ligging en breedte van de oorspronkelijke gracht. Verder conclusies uit het rapport die van belang zijn voor het plangebied: rondom de gracht was sprake van enige verhoging, een wal, die echter meer te maken zal hebben gehad met de afvoer en uitspreiding van het uit de gracht afkomstige materiaal, dan dat er sprake zou zijn van een feitelijke extra verdedigingswal; er is geen sprake van een duidelijke verbindingsweg of connectie tussen het kasteelterrein en de dorpskerk van dorp 't Goy; het rapport stelt de vraag of het niet zinniger is om de wettelijke bescherming terug te brengen tot het eigenlijke kasteelterrein, d.w.z. het gebied van de voor- en hoofdburcht inclusief omgrachting.

Dat zou inhouden dat aan het terrein dat daar niet onder valt, het hoger gelegen gebied langs de Wickenburghseweg waaronder het plangebied, een lagere archeologische status zou kunnen worden toegekend.

Conclusie archeologische waarden, verwachtingen en waarnemingen

Het plangebied Wickenburghseweg 't Goy tussen 76 en 82 (kavel 151) ligt in een gebied waar vanaf de (late) ijzertijd en Romeinse tijd intensief bewoning en gebruik plaatsvond. Vele nabijgelegen terreinen zijn om die reden archeologisch beschermd (monumenten met en zonder wettelijke bescherming). Het plangebied zelf is een wettelijk beschermd terrein van zeer hoge archeologische waarde en staat als zodanig ook opgenomen op de beleidskaart Archeologie van de gemeente Houten. Deze wettelijke bescherming is gebaseerd op de aanwezigheid van een kasteelterrein (kasteel Ten Goye) uit de late middeleeuwen. Eerder archeologisch onderzoek heeft in de nabijheid van het kasteel zelf, een veldoven aangetoond die mogelijk in de 14^e eeuw gebruikt is bij verbouwingen en reparaties aan kasteel Ten Goye.

Binnen het AMR-project in 2004 is gesuggereerd om de wettelijke bescherming terug te brengen tot het eigenlijke kasteelterrein, d.w.z. het gebied van de voor- en hoofdburcht inclusief omgrachting. De hoger gelegen strook langs de Wickenburghseweg, waar de mogelijke toekomstige bebouwing is gesitueerd, behoort niet tot het kasteelterrein zelf. Dat zou inhouden dat aan dit deel van het plangebied een lagere archeologische status zou kunnen worden toegekend.

Het archeologisch booronderzoek dat in het kader van het AMR-project heeft plaatsgevonden, heeft in dit deel van het plangebied wel vondsten en sporen aangetoond vanaf maaiveld tot een diepte van zeker 1,70 m –mv. De hier aangetroffen archeologische vondsten dateren vanaf de late middeleeuwen en zijn waarschijnlijk wel aan het kasteel gerelateerd.

Op het plangebied is zeker vanaf de 17^e eeuw sprake van benutting als fruitboomgaard; hierdoor zal de bovengrond tot een diepte van maximaal circa 0,70 m –mv (licht) verstoord zijn.

Verdere verstoring heeft plaatsgevonden door de aanleg van een riooloverstortleiding tussen de nummers 76 en 82 in 1986. De exacte ligging, diepte en omvang van deze verstoring is niet duidelijk.

2.3 Gespecificeerde archeologische verwachting

Kavel 151 omvat het wettelijk beschermde archeologische monument met de resten van kasteel Ten Goye. Binnen het oostelijke deel waar de geplande bebouwing zal plaatsvinden, zijn archeologische waarden en vondsten bekend uit de late middeleeuwen. Dit oostelijke deel vormt geen onderdeel van het eigenlijke kasteelterrein.

In het oostelijke deel kunnen archeologische vondsten en sporen worden aangetroffen vanaf maaiveld tot een diepte van zeker 1,70 m –mv. De bodemingrepen die gepaard gaan met de bouw van een huis met bijgebouw en de noodzakelijke kabels en leidingen, zullen naar verwachting de in dit deel van het plangebied aanwezige archeologische waarden verstoren.

3. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Architektenburo Huub van der Zee onderzoekt de mogelijkheid om een woonhuis met eventueel bijgebouw te realiseren in de hoger gelegen strook langs de Wickenburghseweg tussen 76 en 82. De maximale ontgravingsdiepte is niet bekend maar zal t.b.v. kabels en leidingen naar verwachting zeker 0,80 m –mv bedragen; de omvang bedraagt maximaal 250 m². Hazenbergh Archeologie heeft het plangebied onderzocht door middel van een bureauonderzoek, waarbij gekeken is naar de geologische kaarten, de historie van de locatie, historische kaarten en archeologische onderzoeken in de omgeving.

Conclusie

Kavel 151 omvat het wettelijk beschermde archeologische monument met de resten van kasteel Ten Goye. Het oostelijke deel, Wickenburghseweg tussen 76 en 82, waar de geplande bebouwing zal plaatsvinden, vormt geen onderdeel van het eigenlijke kasteelterrein. Wel zijn archeologische waarden en vondsten bekend uit de late middeleeuwen, vanaf maaiveld tot een diepte van zeker 1,70 m –mv. De bodemingrepen die gepaard gaan met de bouw van een huis met bijgebouw en de noodzakelijke kabels en leidingen, zullen naar verwachting de in dit deel van het plangebied aanwezige archeologische waarden verstoren.

Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen in dit bureauonderzoek is er volgens Hazenbergh Archeologie geen noodzaak om de wettelijke bescherming te handhaven voor de strook aan de Wickenburghseweg tussen 76 en 82 te Houten, zoals ook al in het kader van het AMR-project in 2004 is aangegeven.

De beslissing of de wettelijke beschermde status voor dit deel van het plangebied kan worden opgeheven, wordt echter genomen door de daartoe bevoegde overheid, conform de daarvoor geldende richtlijnen.

Voor het eigenlijke kasteelterrein dient de wettelijke bescherming natuurlijk wel van kracht te blijven.

Indien de opdrachtgever een ingreep wil doen aan een archeologisch rijksmonument, dient hij daarvoor een archeologische monumentenvergunning aan te vragen. Het bevoegde gezag voor deze vergunning is de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De aanvraag moet worden ingediend bij de gemeente Houten die hem doorstuurt naar de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed die hem beoordeelt namens de minister. Na het verkrijgen van een archeologische monumentenvergunning, kan een Omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Indien de Minister, i.c. de Rijksdienst, een monumentenvergunning verleent, zou verdere ontwikkeling van dit deel van het plangebied mogelijk worden. Zoals in bovenstaande conclusie is aangegeven, zullen bij de voorgenomen bouw wel eventuele aanwezige archeologische waarden worden bedreigd.

Op basis hiervan acht Hazenbergh Archeologie nader archeologisch onderzoek aan de Wickenburghseweg tussen 76 en 82 wel noodzakelijk. Aangezien booronderzoek hier geen extra informatie zal opleveren t.o.v. het eerder uitgevoerde onderzoek, wordt aanbevolen bij grondingrepen allereerst een proefsleuvenonderzoek uit te voeren teneinde de archeologische waarde van het oostelijke deel van het plangebied vast te stellen.

Beoordeling

Een exemplaar van dit document dient verzonden te worden naar het bevoegd gezag ter beoordeling. Dit advies is alleen van toepassing op de voorgenomen bodemingreep. Bij wijziging van de bodemingreep (grotere omvang of diepte) is dit advies niet geldig.

BRONNEN

Literatuur

Bardet, J.D.M., 1975: *Kastelenboek*. Provincie Utrecht, Bussum.

Berendsen, H.J.A., 2008: *De vorming van het land*. Koninklijke Van Gorcum, Assen.

Berendsen, H.J.A. & Stouthamer, E., 2001: *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Assen (2001).

Blijdenstijn, R. 2005: *Tastbare tijd. Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*. Provincie Utrecht. Utrecht., p.137

Hessing, W.A.M. & K. Klerks, 2007: *Toelichting op de archeologische en cultuurhistorische beleidskaarten voor het grondgebied van de gemeente Houten - Inventarisatie, onderbouwing en vertaling naar het ruimtelijk beleid*. Vestigia, Amersfoort.

Mulder, de. E.F.J., M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten.

Nales, T. & R.J.M. van Genabeek, 2006: *Rapport veldonderzoek Herwaardering Archeologische Monumentenkaart Provincie Utrecht – Laatmiddeleeuwse terreinen*. BAAC, 's-Hertogenbosch.

Olde Meierink et.al., B. (red.) 1995: *Kastelen en Ridderhofsteden in Utrecht*. Stichting Utrechtse Kastelen Utrecht, p.203-204

Wttewaai, O. en J. Smits 1995: *Ten Goye*, in B. Olde Meierink et.al. 1995

Overige bronnen

www.ahn.nl

<http://archis2.archis.nl>

http://www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/RegistersVanDeHollandseGrafelijkheid1299-1345/oorkonde/UT_161

www.kasteleninutrecht.eu

www.oudhouten.nl

www.watwaswaar

Uit de Registers van de Hollandse Grafelijkheid 1299-1345

1333 APRIL 4 DEN HAAG

GRAAF WILLEM III BELEENT TEN OVERSTAAN VAN ENKELE MET NAME GENOEMDE LEENMANNEN GIJSBRECHT UTEN GOYE MET HET HUIS IN HET GOY, MET VOORBURCHT EN HOFSTEDEN, DAT DEZE HEM IN EIGENDOM HAD OPGEDRAGEN, WELK HUIS VOOR HEM ALTIJD EEN OPEN HUIS ZAL ZIJN; TEVEN BELEENT HIJ HEM MET DE AMBACHTEN IN HOUTEN EN HET GOY, MET HET HOGE EN LAGE GERECHT.

WI WILLEMB GRAVEC VAN HEYNNEGOUWEND ETC. MAKEN COND ETC. DAT WI ONSE HUY[S TEN]E GOYE MIT DEN VOIRBURGHE ENDE MIT DER HOFSTEDEN DAIR THUYS OP STAET [TEN UTEREN] CANTE TOE VAN DER UTERSTER CINGHELE BUTEN DER GRAFT, DAT ONS GHISEBRECHTF [UYT] DEN GOYE GHEGHEVEN ENDE OPGHEDRAGHEN HEEFT VOIR ONSE MANNE TEENEN VRYEN EYG[HEN] ENDE GHELOVET HEEFT TE WAREN ALS EEN VRYG EYGHEN, GHISEBRECHTEH VOIRS. ENDE SINEN ERFNAMEN VAN ONS ENDE VAN ONSEN ERFNAMEN GRAVENJ VAN HOLLANDK, MIT DEN GHERECHTEN TE HOUTEN ENDE TEN GOYE ALSOE ALS SI VAN ONS ROEREN, VERLIET ENDE VERLIET HEBBEN VAN ONS TE HOUDENE TOIT EENEN RECHTEN ERFLIENE IN ALLE DER VRIHEDEN, VAN HOEGHEN ENDE VAN LAGHENM GHERECHTEN, ALS WISE NU HEBBEN, IN DIERE MANIEREN DAT DIT HUYS TEN GOYEN MIT SINEN TOEBEHOIREN VOIRSCREVEN ALTOES ONSE OPENE HUYS WESEN SAL ENDE ONSER ERFNAMEN GRAVE VAN HOLLAND, SOE WILKE TIJD DAT WIJS BEGHEREN OMME ONSE OIRLOGHEP JOF OMME ONSE OIRBAIR, ENDE DAT GHISEBRECHTQ ENDE SINE ERFNAMEN ONS DAT HUYS RUMEN SULLEN ALS WIJS TE DOENE SULLEN HEBBEN ALSE VOIRSCREVEN ES; ENDE ALSE WI THUYS GHEBESICHT HEBBEN ENDE WIJS NIET MEER TE DOENE EN HEBBEN IN ONS OIRLOGHE ENDE IN ONS OIRBAIR ALSE VOIRSCREVEN ES, SOE SULLEN WI HEM JOF SINEN ERFNAMEN THUYS VOIRSCREVEN WEDER LEVEREN ENDE SINE SCADEN GHEDEN DIERE HEM ANE GHEDAEN ES, IN ALLE DEN RECHTE ENDE IN ALLE DEN WESENE DAT HIJT ONS LEVERDE. ENDE ALLE STUCKEN SONDER AIRCHLIST. HIER OVER WAREN ONSE TROUWE MANNE HAIR HUGHEMAN VAN ZEVENBERGHENR, HAIR WILLEMS VAN DUVENVOIRDE, RIDDEREN, JAN VAN ZASSENEMT ONSE BALIU VAN ZUYTHOLLANDU, GILLIJSV BOUDIJNS SONE ONSE BALIU VAN MIDDELBURCHW, WILLEM JANS SONE ONSE BALIU VAN ZIERIXEEX ENDE JAN SHEREN GILLIJSY SONE ONSE RENTEMEISTER VAN ZUYTHOLLANDZ. IN ORKONDE ETC. GHEGHEVEN IN DIE HAGHE OP DEN PAISCH DACH INT JAIR ONS HEREN M CCC DRIE ENDE DORTICH. - SEE MORE AT:

[HTTP://WWW.HISTORICI.NL/ONDERZOEK/PROJECTEN/REGISTERSVANDEHOLLANDSEGRAFELIJKHEID 1299-1345/OORKONDE/UT_161#STHASH.JSD5OZ1T.DPUF](http://www.historici.nl/onderzoek/projecten/register/vande-hollandse-grafelijkheid-1299-1345/oorkonde/ut_161#STHASH.JSD5OZ1T.DPUF)

AFBEELDINGENLIJST

Afbeelding. 1 Locatie van het plangebied. Inzet: ligging in Nederland (Mapinfo).

Afbeelding. 2 Huidige situatie (Google); binnen de rode lijn het totale plangebied. De voorgenomen bebouwing zou moeten plaatsvinden aan de oostzijde van het plangebied, op het deel aansluitend aan de Wickenburghseweg.

Afbeelding. 3 Nieuwe situatie; dit is een eerste schets van de bouwvlek (in rood). Afhankelijk van de resultaten van dit bureauonderzoek en de besluiten van de Rijksdienst kan de bebouwing een andere omvang en plaats krijgen binnen het oostelijk deel van het plangebied. De rode cijfers duiden de kavelnummers aan

Afbeelding. 4 Uitsnede uit het kadastrale minuutplan, ca. 1811-1832. Het plangebied valt binnen de rode cirkel. (Bron: www.watwaswaar.nl). De kaart is anders georiënteerd; zie noordpijl.

Afbeelding. 5 Uitsnede uit de archeologische beleidskaart van gemeente Houten. De zwarte pijl verwijst globaal naar de ligging van het plangebied binnen het beschermde archeologische monument.

Afbeelding. 6 Uitsnede uit de boorpuntenkaart behorende bij het verslag van het AMR-project door RAAP (2004). De nummers zijn de boorpunten. De ligging van de omgrachting is te zien in het laagste gelegen gebied, aangeduid met blauwe kleur. De oranje kleur die ten noorden en ten westen te zien is, duidt de hoger gelegen wal aan.

archeologische perioden			P R E H I S T O R I E
	paleolithicum		
	tot 300000	VROEG	
	van 300000 tot 35000	MIDDEN	
	van 35000 tot 8800 v. Chr.	LAAT	
	mesolithicum		
	van 8800 tot 7100 v. Chr.	VROEG	
	van 7100 tot 6450 v. Chr.	MIDDEN	
	van 6450 tot 5300 v. Chr.	LAAT	
	neolithicum		P R E H I S T O R I E
	van 5300 tot 4200 v. Chr.	VROEG	
	van 4200 tot 2850 v. Chr.	MIDDEN	
	van 2850 tot 2000 v. Chr.	LAAT	
	bronstijd		
	van 2000 tot 1800 v. Chr.	VROEG	
	van 1800 tot 1100 v. Chr.	MIDDEN	
	van 1100 tot 800 v. Chr.	LAAT	
	ijzertijd		
	van 800 tot 500 v. Chr.	VROEG	
	van 500 tot 250 v. Chr.	MIDDEN	
	van 250 tot 19 v. Chr.	LAAT	
	Romeinse tijd		P R E H I S T O R I E
	van 19 tot 70 n. Chr.	VROEG	
	van 70 tot 270 n. Chr.	MIDDEN	
	van 270 tot 450 n. Chr.	LAAT	
	middeleeuwen		
	van 450 tot 1050 n. Chr.	VROEG	
	van 1050 tot 1250 n. Chr.	VOL	
	van 1250 tot 1500 n. Chr.	LAAT	
	nieuwe tijd		
	van 1500 n. Chr. tot heden		

BIJLAGEN

Bijlage I De ligging van het plangebied (centraal; nummer 57440) geprojecteerd op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)

Bijlage II Het plangebied (globaal aangegeven met zwarte pijl), geprojecteerd op de geomorfologische ondergrond

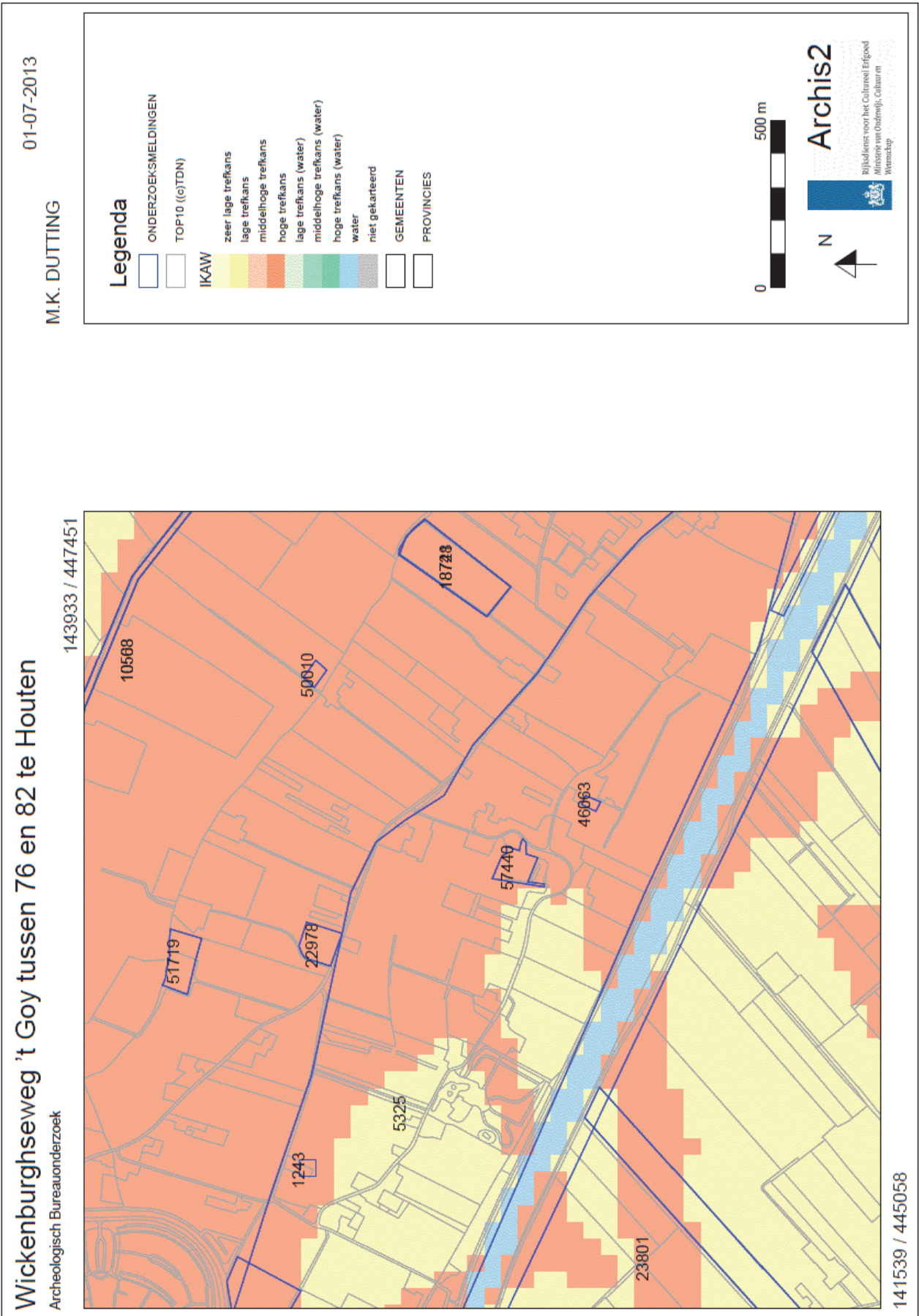
Bijlage III Het plangebied (globaal aangegeven met zwarte pijl), geprojecteerd op de bodemkaart van Alterra

Bijlage IV De ligging van het plangebied (centraal, monumentnr 831) en de andere archeologische monumenten

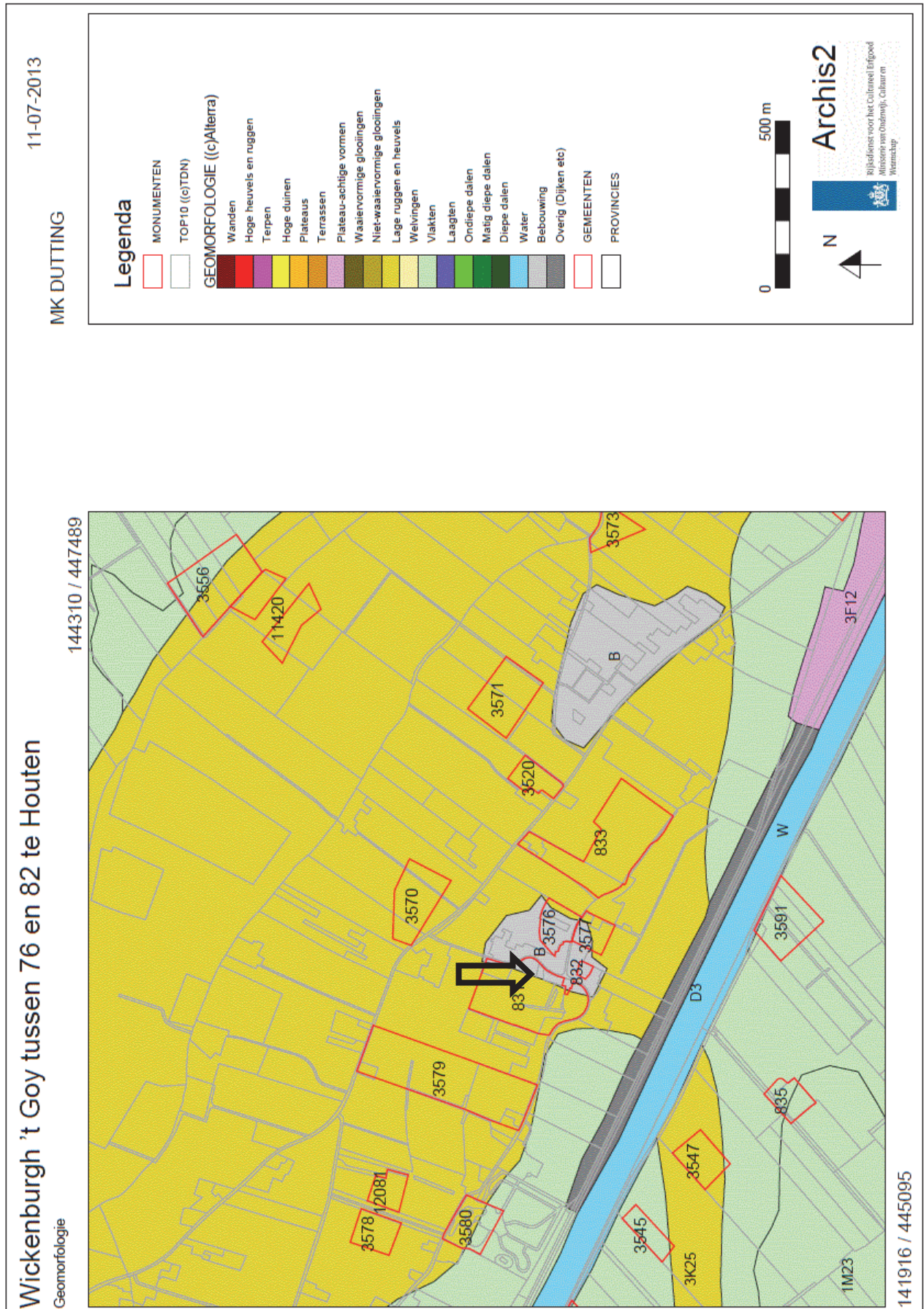
Bijlage V De archeologische waarnemingen in de omgeving van het plangebied

Bijlage VI De archeologische waarnemingen waarbij is ingezoomd op het plangebied

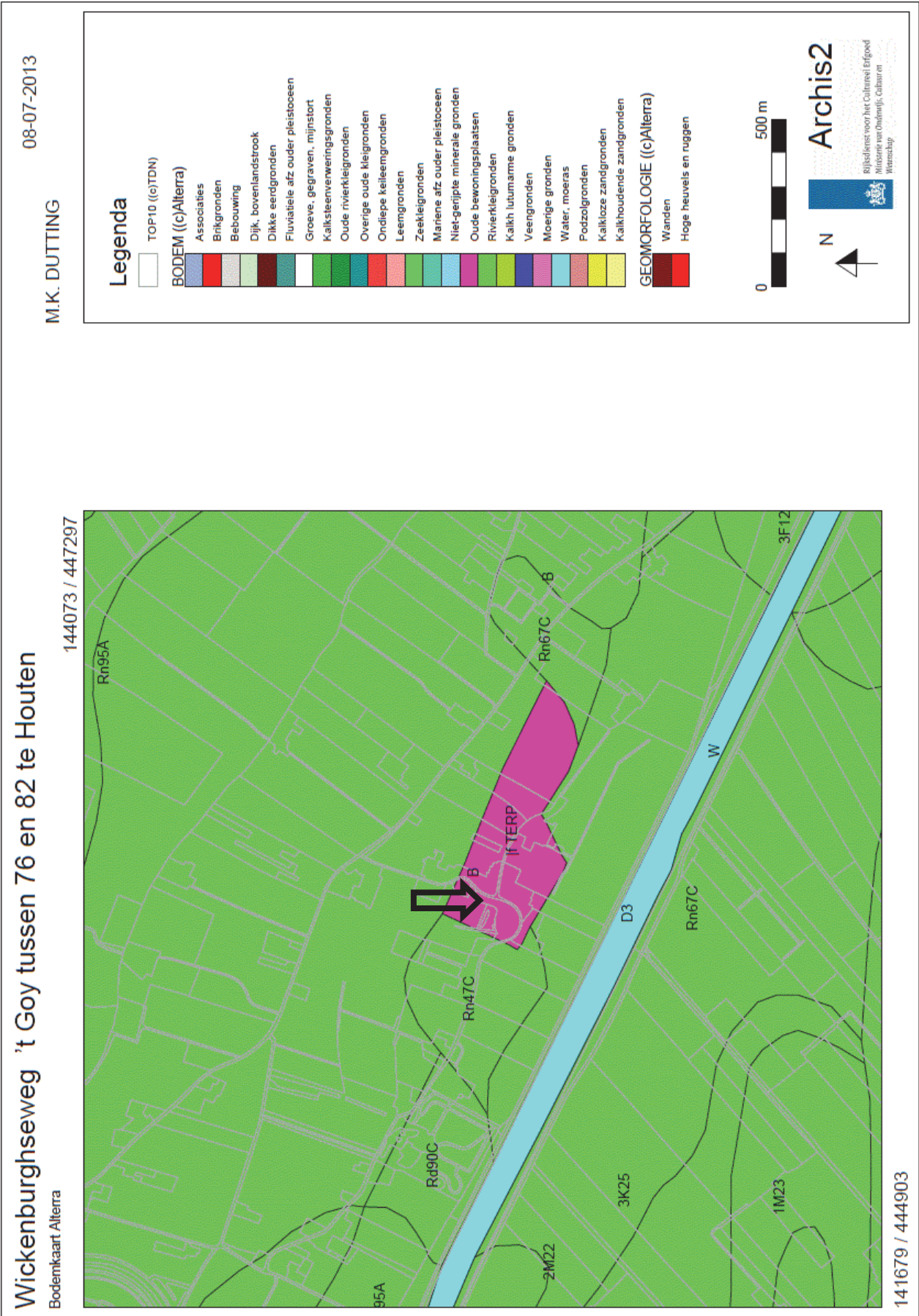
Bijlage I De ligging van het plangebied (centraal; nummer 57440) geprojecteerd op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)

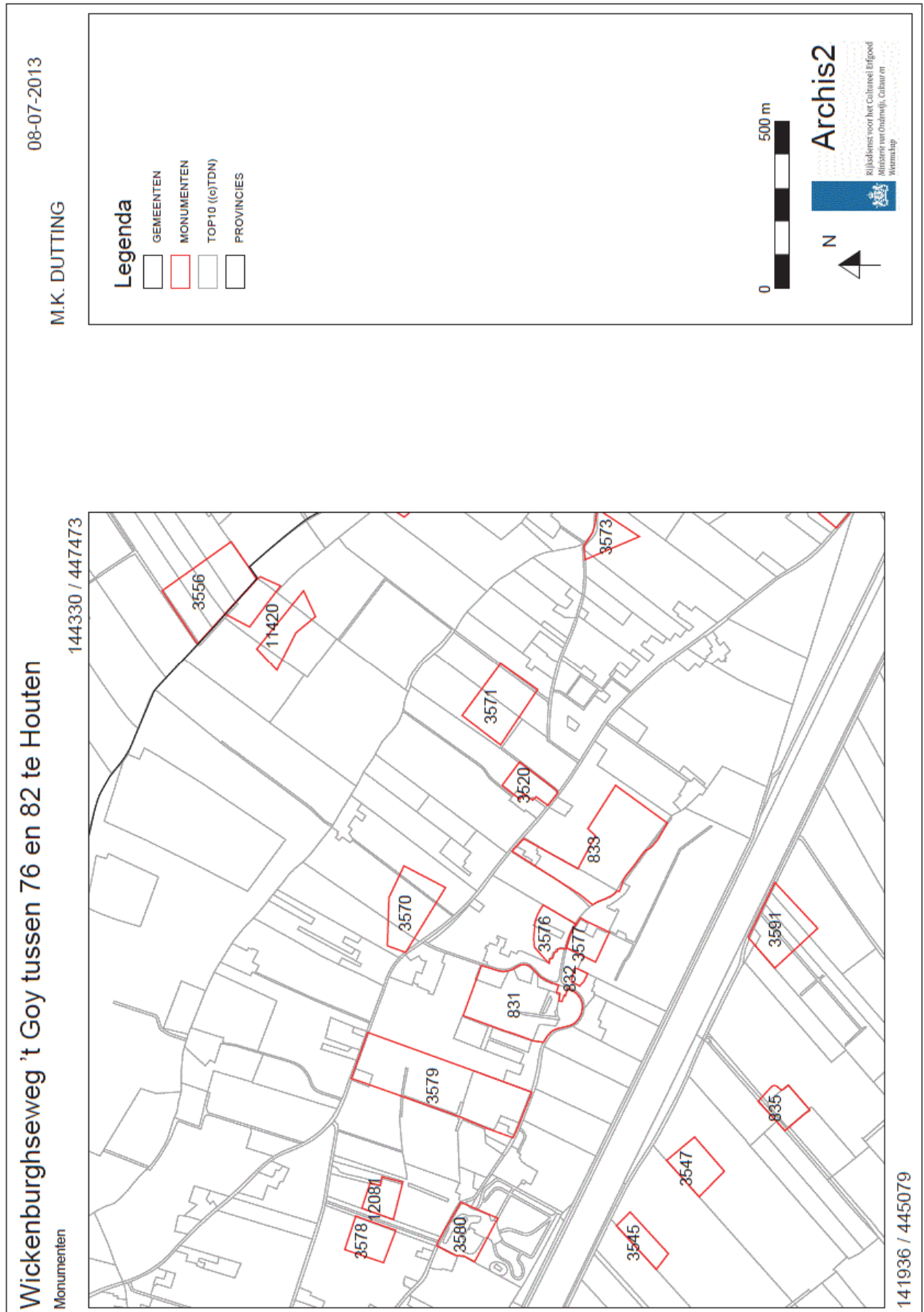
Bijlage II Het plangebied (globaal aangegeven met zwarte pijl), geprojecteerd op de geomorfologische ondergrond

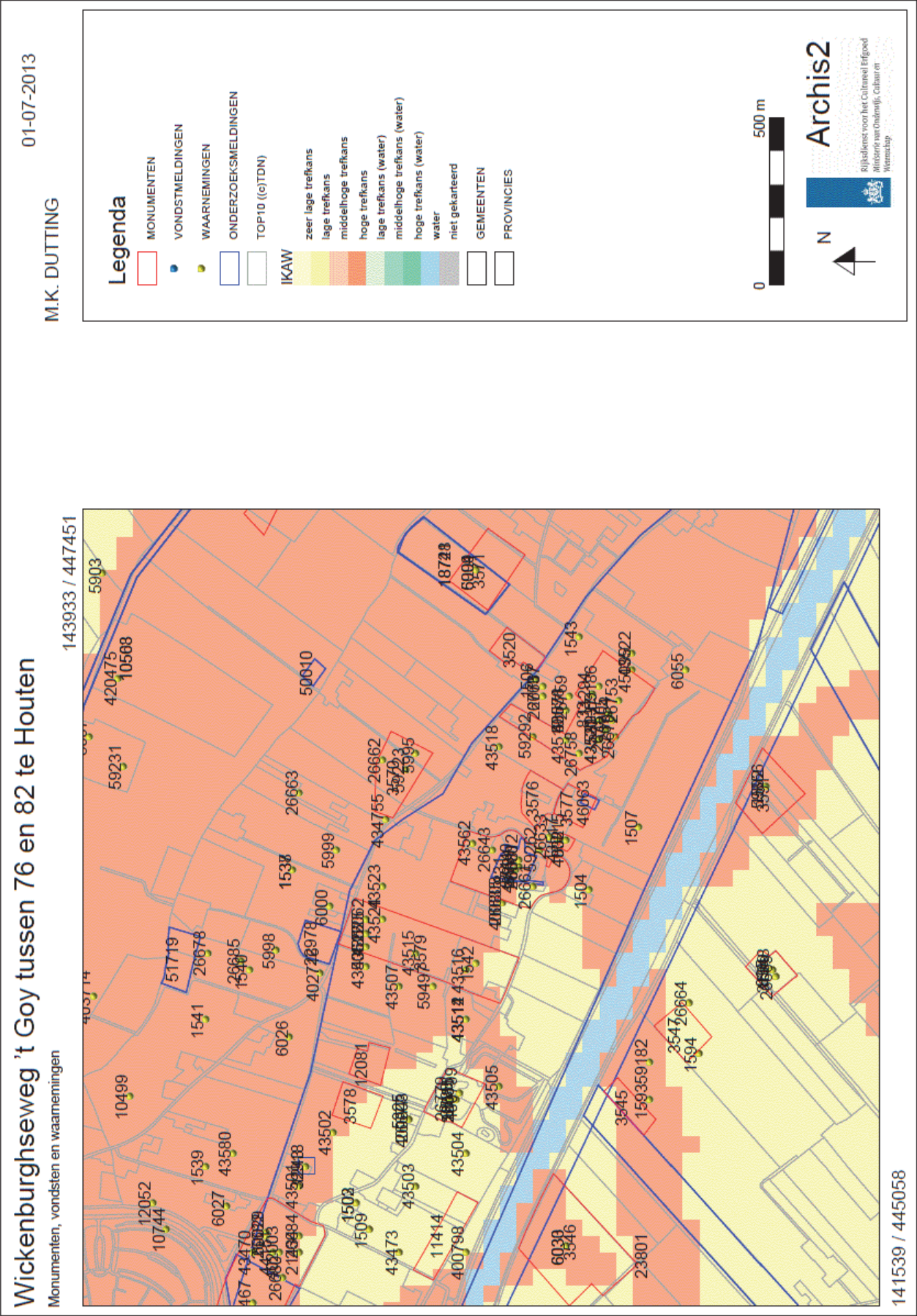
Bijlage III Het plangebied (globaal aangegeven met zwarte pijl), geprojecteerd op de bodemkaart van Alterra

Bijlage IV De ligging van het plangebied (centraal, monumentnummer 831) en de andere archeologische monumenten

Bijlage V De archeologische waarnemingen in de omgeving van het plangebied

Bijlage VI De archeologische waarnemingen waarbij is ingezoomd op het plangebied

